

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

HAERSTRAAT 127 EN 129

TE OLDENZAAL

Ecologie

Rapportage quickscan flora en fauna

Haerstraat 127 en 129 te Oldenzaal

Opdrachtgever	Dhr. M. Spitholt Griekenlandlaan 54 7577 MN Oldenzaal
Rapportnummer	5395.001
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	16 november 2017
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 0314 - 365150 doetinchem@econsultancy.nl
Opsteller	J.G. Boogaard, Bsc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	ing. E.R. Witter
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	6
	4.1 Zorgplicht	6
	4.2 Soortenbescherming	6
	4.3 Gebiedenbescherming	7
	4.4 Houtopstanden	8
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	9
	5.1 Vogels	9
	5.2 Vleermuizen	12
	5.3 Overige zoogdieren	13
	5.4 Reptielen, amfibieën en vissen	15
	5.5 Ongewervelden	16
	5.6 Vaatplanten	17
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	18
	6.1 Broedvogels	18
	6.2 Vleermuizen	19
	6.3 Overige zoogdieren	19
	6.4 Algemene grondgebonden zoogdieren	21
	6.5 Reptielen en amfibieën	21
	6.6 Overige soort(groep)en	21
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	22
	7.1 Natura 2000	22
	7.2 Natuurnetwerk Nederland	23
8	HOUTOPSTANDEN	23
9	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	24

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de heer M. Spitholt opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna aan de Haerstraat 127 en 129 te Oldenzaal.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en sloop van bestaande bebouwing op de onderzoekslocatie.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000 gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

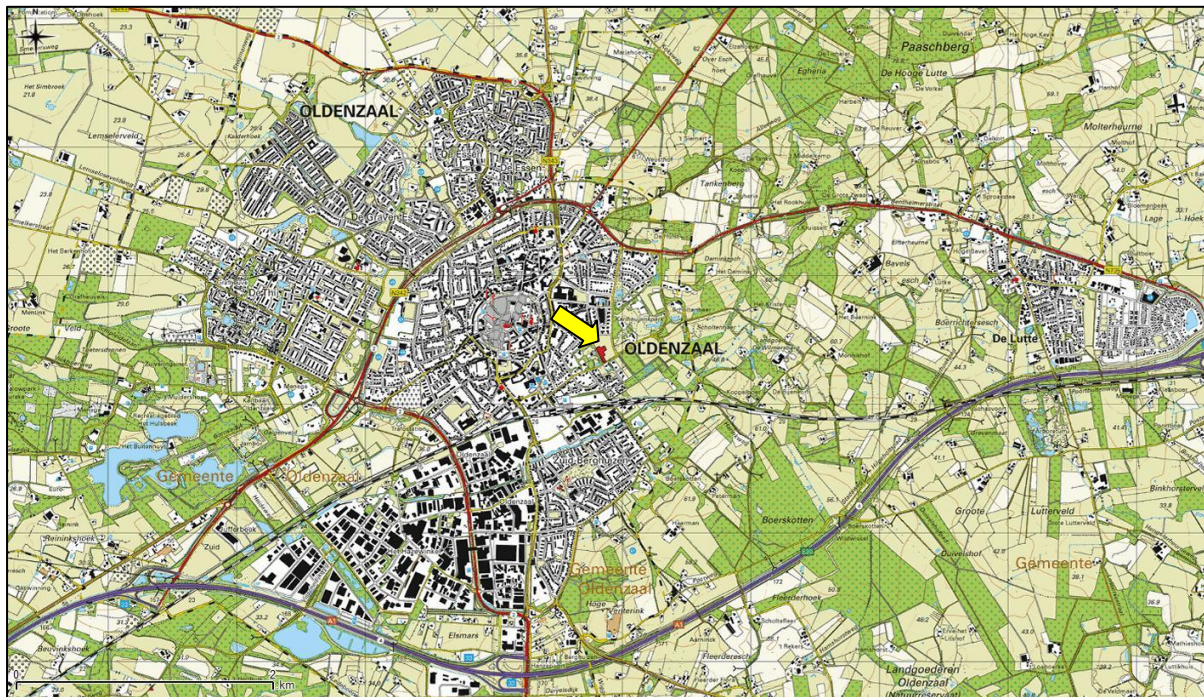
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 2.4 ha) ligt aan de Haerstraat 127 en 129, circa 700 meter ten oosten van de kern van Oldenzaal. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 29C (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 260.830$, $Y = 481.410$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een perceel dat bebouwd is met twee (voormalige) woningen die middels een oprijlaan vanaf de Haerstraat bereikbaar zijn, en een agrarisch perceel van circa 2 hectare.

Het meest westelijk gelegen gebouw (gebouw 1) betreft een woning, daterende uit de jaren '70. Deze woning is tot voor kort bewoond geweest. De woning beschikt niet over een kelder- en zolderruimte. Los van deze woning staat nog een kleine, moderne houten schuur van circa $6m^2$.

Het meest oostelijk gelegen gebouw (gebouw 2) is een oude voormalige woning die ruim 15 jaar leegstaat. De woning beschikt over een zadeldak met platte pannen, vervallen houten betimmering aan de dakrand en een zolder en kelder. Tegenaan de woning staat een schuur die tevens beschikt over een zadeldak met dakpannen en zolderruimte. Een deel van het dak van de schuur betreft een uit plat dak bestaande uit golfplaten. Daarnaast zijn nog twee ingestorte voormalige schuren waar enkel nog het puin van aanwezig is.

De omgeving van de woningen dat niet tot het grasland behoort is de tuin. Deze is dicht begroeid met oude loofbomen, coniferen, hulst, braam, oude tuinplanten en fijnsparren van circa 15 meter hoog. Langs de gehele westgrens staan oude inlandse eiken. Ook is er nog een kleine kunstmatige vijver aanwezig en zijn er veel takkenhopen (snoeihout) aanwezig.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving met de twee woningen.

Figuur 3. Gebouw 1 op de onderzoekslocatie.

Figuur 4. Overhangende kantpannen en glazen rand tussen dak en (spouw)muur bij gebouw 1.

Figuur 5. Overzichtsfoto van gebouw 2 tussen het struweel van de tuin.

Figuur 6. Gebouw 2 met vervallen betimmering en dak met dakpannen.

Figuur 7. Zolder van gebouw 2 met isolatie tegen het dakbeschoot.

Figuur 8. Zicht op gebouw 2, die omsloten is door de bomen en struweel van de tuin.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de twee woningen te slopen, de bouwkavels aan te passen en twee nieuwe woningen te realiseren. Hierbij zullen de fijnsparrren, coniferen, takkenhopen en de meeste struiken verwijderd worden. De grote loofbomen zullen worden behouden. Bij de herinrichting zal ten noorden van de locatie van de oude woning een nieuwe houtwal geplaatst worden. Zie figuur 9 voor een concept inrichtingsplan van de onderzoekslocatie.

Figuur 9. Conceptschets van de inrichtingsplannen op de onderzoekslocatie (bron: Bijvoets 2017)

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 2 november 2017. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Vanwege de aanwezigheid van ondergrondse ruimten en zolders is er met behulp van onder andere een zaklantaarn gezocht naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen, overige zoogdieren en vogels.

De zolder van de schuur naast de oude woning was ten tijde van het veldbezoek ontoegankelijk om te inspecteren op eventuele vleermuissporen.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Overijssel. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 worden dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is krachtens de Wet natuurbescherming verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel V) wordt de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Binnen het plangebied kunnen dit zijn: huismus, kerkuil, ransuil, havik, sperwer en roek. Van deze soorten kan de kerkuil op voorhand worden uitgesloten. De kerkuil broedt in agrarische bebouwing vrijwel uitsluitend in speciaal voor de soort aangebrachte voorzieningen, die niet aanwezig zijn op de onderzoekslocatie. De roek maakt in kolonies duidelijk zichtbare nesten in bomen, deze nesten zijn niet aanwezig op de onderzoekslocatie.

Huisumus

Huismussen hebben holle dakpannen of vergelijkbare kleine ruimtes nodig die als nestlocatie of rustplaats kunnen dienen. De dakpannen op beide gebouwen zijn platte pannen die niet geschikt zijn voor huismussen. De eerste rij dakpannen zijn voorzien van onderpannen. Deze pannen hebben een constructie die de onderzijde van het dak tussen het dak en het dakbeschot afsluiten. In combinatie met de steile dakhelling maakt dit het gebouw ongeschikt als broedlocatie voor huismussen. Verder zijn er tijdens het veldbezoek op 2 november 2017 geen sporen van gebruik door huismussen aangetroffen en er zijn ook geen huismussen waargenomen. Een broedgeval van huismussen op de bebouwing van de onderzoekslocatie kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

Ransuil

De ransuil is een middelgrote uil die als leefgebied open velden met veel veldmuizen nodig heeft en daarnaast dichte begroeiing. De soort heeft voornamelijk een voorkeur voor naaldbomen en coniferen om in te 'roesten' en te broeden. De afwisseling tussen open velden, bossen en houtwallen maken de omgeving van de onderzoekslocatie geschikt als potentieel leefgebied. Ook blijkt uit de verspreidingsatlas (NDFF) dat de soort in de omgeving voorkomt. De vele fijnsparren en coniferen die aanwezig zijn op de onderzoekslocatie maken het een potentieel geschikte broedlocatie.

Sporen van ransuilen, zoals braakballen, veren, uitwerpselen en nesten, zijn erg lastig te vinden. Ondanks dat tijdens het veldbezoek op 2 november 2017 geen sporen in de vorm van nesten, braakballen of uitwerpselen zijn gevonden kan niet met zekerheid worden uitgesloten dat de soort op de onderzoekslocatie broedt. Wel kan door het ontbreken van sporen het voorkomen van een winterroestplaats worden uitgesloten (zie hoofdstuk 6).

Sperwer

De sperwer broedt voornamelijk in jonge dichte naaldbossen in halfopen landschappen maar kan ook in tuinen en parken broeden. De onderzoekslocatie en de directe omgeving bieden geschikt leefgebied voor de sperwer. Ook is de soort in de directe omgeving waargenomen en is het naastgelegen bos een vastgesteld territorium van een sperwer (NDFF).

Tijdens het veldbezoek op 2 november 2017 zijn geen sporen aangetroffen die duiden op een nestlocatie van een sperwer, maar omdat de sporen in de dichte begroeiing moeilijk te vinden zijn en de onderzoekslocatie wel geschikt leefgebied biedt, kan de soort op voorhand niet volledig worden uitgesloten als broedvogel op de onderzoekslocatie (zie hoofdstuk 6).

Havik

Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de havik op de onderzoekslocatie en in de directe omgeving. Het betreft jagende exemplaren. De havik broedt vrijwel uitsluitend in oude naaldbomen in aaneengesloten bosgebieden. Omdat dergelijk habitat ontbreekt is het niet te verwachten dat de soort op de onderzoekslocatie een nest heeft. Ook zijn er tijdens het veldbezoek geen horsten aangetroffen. De horsten van de havik zijn eenvoudig aan te treffen. Met zekerheid kan de soort op de onderzoekslocatie als broedvogel worden uitgesloten.

5.1.2 Overige broedvogels

De beplanting op de onderzoekslocatie kan onderdak bieden aan vele broedvogelsoorten zoals roodborst, verschillende soorten mezen, winterkoning en verschillende soorten vinken (zie figuur 9 en 10). De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

Figuur 10. Structuurrijke overgang tussen grasland en struweel en fijnsparren dat geschikt habitat biedt aan vele algemene broedvogelsoorten.

Figuur 11. Takkenhopen bieden geschikte nestmogelijkheden voor onder andere winterkoning.

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd (RVO 2017, categorie 5), zijn voornamelijk holenbroeders. In tabel I zijn de soorten weergegeven die tot deze soortgroep behoren en op de onderzoekslocatie waargenomen of te verwachten zijn.

Tabel I: Waargenomen en te verwachten categorie 5 jaarrond beschermde soorten:

Koolmees*	Kleine specht	Bosuil	Zwarte kraai*
Pimpelmees*	Grote bonte specht	Ekster*	Zwarte mees
boomkruiper	Groene specht	Gekraagde roodstaart	Zwarte roodstaart
Boomklever	Bonte vliegenvanger	Glanskop	Zwarte specht

*daadwerkelijk waargenomen

In de directe omgeving van de onderzoekslocatie is veel geschikt leefgebied voor holenbroeders als spechten, boomkruiper, boomklever en verschillende soorten mezen. Tijdens het veldbezoek op 2 november 2017 zijn in de te kappen bomen geen holen van spechten vastgesteld. Omdat het algemeen voorkomende soorten betreft, die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben zijn er geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. De belangrijkste waardes liggen in de eiken in combinatie met het grasland langs het perceel, deze waardes blijven behouden. Het werken buiten het broedseizoen is voldoende om overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van algemene broedvogels te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.* 2010) is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, baardvleermuis, vale vleermuis, meervleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De bomen die met de voorgenomen werkzaamheden worden verwijderd, waaronder de fijnsparren, oude coniferen en oude hultst bevatten, zover kon worden vastgesteld tijdens het veldbezoek, geen holtes of spleten die als potentiële vaste rust- of verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten kunnen dienen.

Gebouw 1 heeft geen toegang tot de spouwmuur vanwege een glazen rand tussen het dak en de muur (zie figuur 4). Wel geeft de ruimte langs de dakranden toegang tot de ruimte onder de dakpannen. Deze ruimtes zijn potentieel geschikt als zomer, paar- en baltsverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Bij de sloop van deze bebouwing kan daarom sprake zijn van verstoring en vernietiging van een vaste rust- en verblijfplaats. Aanvullend vleermuisonderzoek naar de functie van het gebouw voor gebouwbewonende vleermuizen is daarom noodzakelijk (zie hoofdstuk 6).

Gebouw 2 beschikt over een spouwmuur die toegankelijk is via openingen langs de dakrand. Bovendien bevat de vervallen betimmering veel openingen. Echter zoeken gebouwbewonende vleermuizen vaak de warmte op van woningen, aangezien de woning ruim 15 jaar leeg staat is dit voordeel verdwenen. De zolderruimte in de oude woning is geschikt voor de gewone grootoorvleermuis, maar tijdens het veldbezoek zijn er geen sporen aangetroffen die duiden op enig gebruik van de zolder door deze soort. Na de lange leegstand en de vervallen status is de kans dat de woning verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger bevat niet erg groot. Echter omdat het gebouw veel kleine openingen heeft en in een vleermuisrijk gebied ligt is het voorkomen van vleermuizen in het gebouw niet op voorhand uit te sluiten. Dit zal nader onderzocht moeten worden. Tijdens dit aanvullend onderzoek zal ook de zolderruimte van de schuur gecontroleerd worden op een mogelijke functie van de ruimte voor de gewone grootoorvleermuis (zie hoofdstuk 6).

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat van grasland, laanbomen en dichte vegetatie gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen omdat de laanbomen behouden blijven. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Dergelijke lijnvormige elementen zijn op de onderzoekslocatie aanwezig door de aanwezigheid van laanboombeplanting van inlandse eik en fijnsparren die in twee rijen zijn aangeplant. Het ligt echter niet voor de hand dat deze structuren als vliegrouete dienen. Mogelijke vliegroutes in de omgeving van de onderzoekslocatie betreffen lijnvormige structuren vanuit het stedelijke gebied richting het buitengebied. Hiervoor komen de Haerstraat en Scholte Grevinkhoflaan in aanmerking. De ingreep heeft geen betrekking op de bomen langs deze straten. Een aantasting van een potentiële vliegrouete is daarom niet aan de orde.

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

5.3.1 Streng beschermde soorten

Streng beschermde soorten die in de omgeving van de onderzoekslocatie voorkomen zijn steenmarter, boommarter, eekhoorn, das, grote bosmuis en veldspitsmuis.

Steenmarter

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de steenmarter. Deze soort komt in de omgeving veelvuldig voor. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooi-resten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of verblijfplaats door deze soort. Bij intensief gebruik van een locatie door deze soort zijn dergelijke sporen vrij eenvoudig aan te treffen. Gelet op het ontbreken ervan kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is door de steenmarter.

Boommarter

Uit verspreidingsgegevens van de NDFF blijkt dat de boommarter in de regio voorkomt. De soort heeft zijn vaste rust- en verblijfplaatsen in oude loofbomen met grote holtes, zoals bijvoorbeeld oude specht-holen. Uit het veldbezoek van 2 november 2017 blijkt dat dergelijke potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen niet op de onderzoekslocatie aanwezig zijn. Boommarters worden ook regelmatig in woningen aangetroffen, maar net als van steenmarter zijn er in de woningen geen sporen aangetroffen die duiden op mogelijke aanwezigheid van de soort op de onderzoekslocatie.

Eekhoorn

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn vanwege de aanwezigheid van grote loof- en naaldbomen en beschutting. De soort is ook veelvuldig waargenomen in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. De hoge bomen op de onderzoekslocatie konden door het dichte bladerdek niet goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten, zodat de aanwezigheid van een vaste- rust of verblijfplaats van eekhoorn niet kan worden uitgesloten (zie hoofdstuk 6).

Das

De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving (NDFF). De onderzoekslocatie is door het ontbreken van reliëf en/of schuilmogelijkheden ongeschikt als vaste rust- en verblijfplaats door dassen. Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie en de directe omgeving eveneens geen loop- of eetsporen, latrines en/of wissels aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en/of het gebruik van de onderzoekslocatie door de das. Dassen zullen eerder hun leefgebied hebben in de nabij gelegen natuurgebieden en de aansluitende weilanden. Wel biedt het grasland met de aanliggende groenstructuren geschikt leefgebied voor de soort. Verstoring van de soort is niet aan de orde omdat met de voorgenomen herinrichting het geschikte leefgebied behouden blijft, en een vaste rust- en verblijfplaats op de onderzoekslocatie is uit te sluiten.

Grote bosmuis

De grote bosmuis is een zeldzame, relatief grote muis. De soort komt voor in allerlei soorten biotopen, mits er enige dekking is zoals lage begroeiing of verspreid liggende stenen. Zo komt hij voor in bosranden met weinig ondergroei, niet te nat rietland, parken, braakliggend land, duinen, heide en tuinen. Hij heeft een voorkeur voor oude open eiken- en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei (bron: zoogdiervereniging). Uit verspreidingsgegevens (NDFF) blijkt dat de grote bosmuis in de omgeving voorkomt, daarnaast bieden de landgoederen, die aan de onderzoekslocatie grenzen, geschikt leefgebied. Een populatie van de grote bosmuis is op de onderzoekslocatie niet te verwachten. Gezien de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van woonwijken is de predatie van huiskatten vermoedelijk groot. Mogelijke populaties beperken zich zeer waarschijnlijk tot de landgoederen in de omgeving van de onderzoekslocatie. Het is echter niet volledig uit te sluiten dat er een exemplaar op de onderzoekslocatie voorkomt. Extra zorgvuldig handelen ten aanzien van deze soort is daarom noodzakelijk (hoofdstuk 6).

Veldspitsmuis

De veldspitsmuis is een middelgrote spitsmuis die in Nederland alleen in Zeeuws-Vlaanderen en het uiterste oosten van Overijssel voorkomt. Hij komt voor in gebieden met kleinschalig agrarisch cultuurlandschap dat extensief beheerd wordt. De soort leeft in overgangsvegetaties, overhoekjes, opgaande kruidenvegetaties en lintvormige landschapselementen. Uit verspreidingsgegevens (NDFF) blijkt dat de soort in de regio voorkomt en de landgoederen die aan de onderzoekslocatie grenzen bieden geschikt leefgebied. Waarnemingen in de directe omgeving zijn niet bekend maar de soort heeft een verborgen bestaan en laat zich moeilijk vangen. Het voorkomen van een individu op de onderzoekslocatie is dan ook niet volledig uit te sluiten. Het is echter niet aannemelijk dat een populatie aanwezig is, vanwege de ligging tegen de woonwijken van Oldenzaal. Mogelijke populaties beperken zich waarschijnlijk tot de aangrenzende landgoederen (hoofdstuk 6).

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.3.2 Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als konijn, egel, mol, kleine marterachtigen, vos en rosse woelmuis. Bij onzorgvuldig handelen bestaat de kans dat tijdens de voorgenomen werkzaamheden deze zoogdieren worden verwond of gedood en dat hollen van konijn en vos worden vergraven (hoofdstuk 6).

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er in de afgelopen 5 jaar in de directe omgeving van de onderzoekslocatie geen streng beschermde soorten waargenomen. Uit de verspreidingsatlas (NDFF) blijkt wel dat de levendbarende hagedis en de hazelworm in de omgeving van Oldenzaal voorkomt. Geschikt habitat voor de levendbarende hagedis bestaat uit schrale, vochtige vegetaties zoals natte heide en structuurrijke spoor- en wegbermen. Omdat dergelijk habitat op de onderzoekslocatie ontbreekt kan de het voorkomen van de levendbarende hagedis op de onderzoekslocatie redelijkerwijs worden uitgesloten.

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. De hazelworm wordt voornamelijk waargenomen op bos- en heideterreinen, maar maakt daarnaast gebruik van tal van verschillende habitattypes (RAVON, 2007). De soort is niet in de directe omgeving waargenomen maar komt in de regio in grote bosgebieden wel voor (NDFF). Doordat de onderzoekslocatie niet binnen het kerngebied van de soort valt en het habitat minder optimaal is, is het voorkomen van een populatie van hazelworm redelijkerwijs uit te sluiten op de onderzoekslocatie. Het is echter niet volledig uit te sluiten dat er een rondzwervend exemplaar aanwezig is op de onderzoekslocatie ten tijde van de werkzaamheden. Zorgvuldig handelen is daarom wel belangrijk.

Amfibieën

Volgens algemene verspreidingsgegevens zijn in het deel van Nederland waar de onderzoekslocatie ligt, de volgende soorten te verwachten: kleine watersalamander, kamsalamander, gewone pad, bastaardkikker, poelkikker en bruine kikker. De boomkikker en rugstreeppad komen in deze regio niet voor. Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende soorten zijn waargenomen: kleine watersalamander, kamsalamander, gewone pad, onbepaalde groene kikker en bruine kikker.

De onderzoekslocatie vormt geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als kleine watersalamander, bruine kikker, bastaardkikker en gewone pad (zie figuur 11 en 12). De kleine vijver die aan de zuidzijde van de nieuwe woning gelegen is biedt ook geschikt voortplantingshabitat voor deze soorten. Op de onderzoekslocatie kunnen deze soorten beschutting vinden tussen het dichte struweel, onder losliggende stenen, boomstammen en onder de takkenhopen.

Figuur 12. Kleine vijver ten zuiden van de nieuwe woning.

Figuur 13. Geschikt landhabitat voor amfibieën.

De waarnemingen van de streng beschermde kamsalamander en poelkikker, hebben betrekking op de nabij gelegen landgoed 'De Wilmersberg'. In dit landgoed ligt een netwerk van poelen die geschikt zijn voor deze soorten. Het voorkomen van kamsalamanders op de onderzoekslocatie is redelijkerwijs uit te sluiten, de vijver op de onderzoekslocatie biedt geen geschikt voortplantingshabitat voor beide soorten, de soort mijdt stedelijk gebied en komt in de regel niet verder dan 100 meter van zijn voortplantingshabitat in landhabitat voor. De poelkikker is niet in de nabije omgeving waargenomen en het voorkomen in de regio heeft betrekking op het natuurgebied 'Roderveld'. Ook is het landhabitat niet volledig geschikt. De soort is op de onderzoekslocatie daarom redelijkerwijs uit te sluiten.

Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve gevolgen ontstaan voor de algemene soorten (zie hoofdstuk 6).

Vissen

Er is een kleine, visvrije vijver aanwezig, verder is er geen oppervlaktewater aanwezig binnen de onderzoekslocatie. Het voorkomen van vissen die beschermd zijn binnen de Wet natuurbescherming zijn dan ook uitgesloten.

5.5 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. Beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. Geschikte waardplanten voor beschermde vlindersoorten als sleedoornpage (sleedoorn), iepenpage (iep) en kleine ijsvogelvlinder (kamperfoelie) zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. (Deel)populaties van deze soorten zijn dan ook uit te sluiten op de onderzoekslocatie.

De beschermde grote weerschijnvlinder komt voor in de directe omgeving (NDFF), maar de waardplanten (grauwe wilg, boswilg) ontbreken op de onderzoekslocatie en het habitat is niet optimaal. Het is daarom redelijkerwijs uit te sluiten dat op de onderzoekslocatie een (deel)populatie grote weerschijnvlinders aanwezig is. Waarnemingen in de directe omgeving zal zich uitsluitend beperken tot een rondzwervend exemplaar.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoorn, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.6 Vaatplanten

Aangezien de locatie geheel bestaat uit bebouwing, halfverharding, tuin, erf en weiland is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie te vinden zijn. De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn beschermde vaatplanten op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming optreden of kan er sprake zijn van negatieve gevolgen voor door de wetgever vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en overige natuurwetgeving en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen en ontheffingen.

6.1 Broedvogels

6.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels

Nesten van de ransuil en sperwer zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder beschermingscategorie 4 van vogelnesten. Dit zijn nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. Volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming is het verboden nesten van sperwers en ransuilen te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

Bij het verwijderen van de bomen op de onderzoekslocatie geldt dat vastgesteld zal moeten worden of er in de te verwijderen bomen op de onderzoekslocatie nesten van sperwer of ransuil aanwezig zijn. Indien dit het geval is zal er een ontheffing aangevraagd moeten worden. Ook zal dan middels een omgevingscheck moeten blijken of er voor de soorten voldoende alternatieve nestgelegenheid aanwezig is.

6.1.2 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen. Gezien het grote aantal takkenhopen en hopen snoeiafval wordt geadviseerd de hopen gefaseerd te verwijderen en enkele te behouden bij de herinrichting van het terrein.

6.2 Vleermuizen

De te slopen bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De sloop van de bebouwing zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Gelet op de geschiktheid van een deel van de bebouwing op de onderzoekslocatie (zie paragraaf 5.2) voor vleermuizen, zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn. De vleermuissoorten die onderzocht dienen te worden zijn gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Een dergelijk aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Netwerk Groene Bureaus, 2013). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de periode april tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Bij het aantreffen van verblijfplaatsen van vleermuizen is bij de voorgenomen werkzaamheden overtreding van de Wet natuurbescherming naar verwachting niet te vermijden en is daarom een ontheffingsaanvraag aan de orde. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Deze maatregelen, omschreven in een projectplan, dienen vervolgens ter goedkeuring worden voorgelegd aan de provincie Overijssel, middels een ontheffingsaanvraag.

6.3 Overige zoogdieren

Eekhoorn

In de bomen op de onderzoekslocatie zijn mogelijk voortplantings- en winternesten van de eekhoorn aanwezig.

De eekhoorn maakt jaarlijks op een ander plek een nest voor het grootbrengen van de jongen. De nesten zijn beschermd in de periode dat het nest gebruikt wordt voor de verzorging van de jongen. De voortplantingsperiode van de eekhoorn begint al in december. In maart en juli worden de jongen geboren die vervolgens 10 weken worden gezoogd. Aan het eind van de herfst worden een aantal winternesten gebouwd om de winter in door te brengen. Elk jaar worden ook de winternesten op een andere plek gebouwd. De winternesten zijn alleen beschermd als deze in gebruik zijn voor de overwintering. In de winterperiode is de eekhoorn afhankelijk van een veilige schuilplaats en van de wintervoorraad, die verstopt is in de nabijheid van de winterverblijven.

Door te werken conform een goedgekeurde gedragscode en door het zorgvuldig handelen kan de gunstige staat van instandhouding van de eekhoorn gegarandeerd worden en wordt overtreding van de Wet natuurbescherming voorkomen. Om te voorkomen dat er toch door eekhoorn in gebruik zijnde nesten worden beschadigd of verwijderd, wordt geadviseerd de bomen in de periode van eind september tot half november te kappen. Dit betreft de periode tussen de voortplantingsperiode en de winterperiode.

Indien de kap van bomen met eekhoornnesten niet binnen de aanbevolen periode kan worden uitgevoerd is kap gedurende de voortplantingsperiode en buiten de winterperiode (mei-eind september) een mogelijkheid, mits het een niet in gebruik zijnd nest betreft. Een ter zake kundige dient een controle uit te voeren om te bepalen of het een in gebruik zijnd nest betreft.

Grote bosmuis en veldspitsmuis

De grote bosmuis en de veldspitsmuis vallen onder het beschermingsregime van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Dit betekent dat het vangen en doden van dieren en het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste rust- en verblijfplaatsen verboden is. Het is niet te verwachten dat een populatie van deze muizen aanwezig is op de onderzoekslocatie, echter is het voorkomen van een enkel individu niet volledig uit te sluiten.

Door zorgvuldig te handelen wordt voorkomen dat eventueel aanwezige individuen worden verwond of gedood. Om zeker te zijn dat met de herinrichtingswerkzaamheden geen leefgebied wordt aangetast moet er voor gezorgd worden dat enkele overhoekjes aanwezig blijven en dat de ruige structuur behouden blijft op de onderzoekslocatie. Dit kan bijvoorbeeld door een aantal takkenhopen struweel te behouden en door de aanleg van de houtsingel ten noorden van de oude woning.

6.4 Algemene grondgebonden zoogdieren

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van stenenstapels, takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van de materialen dient daarom buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen. Omdat dergelijke schuil- en voortplantingsplaatsen veelvuldig voorkomen op de onderzoekslocatie is het noodzakelijk deze gefaseerd te verwijderen. Daarnaast is het belangrijk een overhoekje en ruigte met wat stapels materialen in de rand met eiken te realiseren. De te treffen maatregelen en het zorgvuldig handelen zullen in een ecologisch werkprotocol beschreven moeten worden.

6.5 Reptielen en amfibieën

De werkzaamheden kunnen verstorend werken voor amfibieën en hazelwormen die zich op de onderzoekslocatie bevinden. Door de werkzaamheden kunnen dieren gewond raken of worden gedood. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Wet natuurbescherming, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. De te treffen maatregelen komen overeen met die voor zoogdieren.

6.6 Overige soort(groep)en

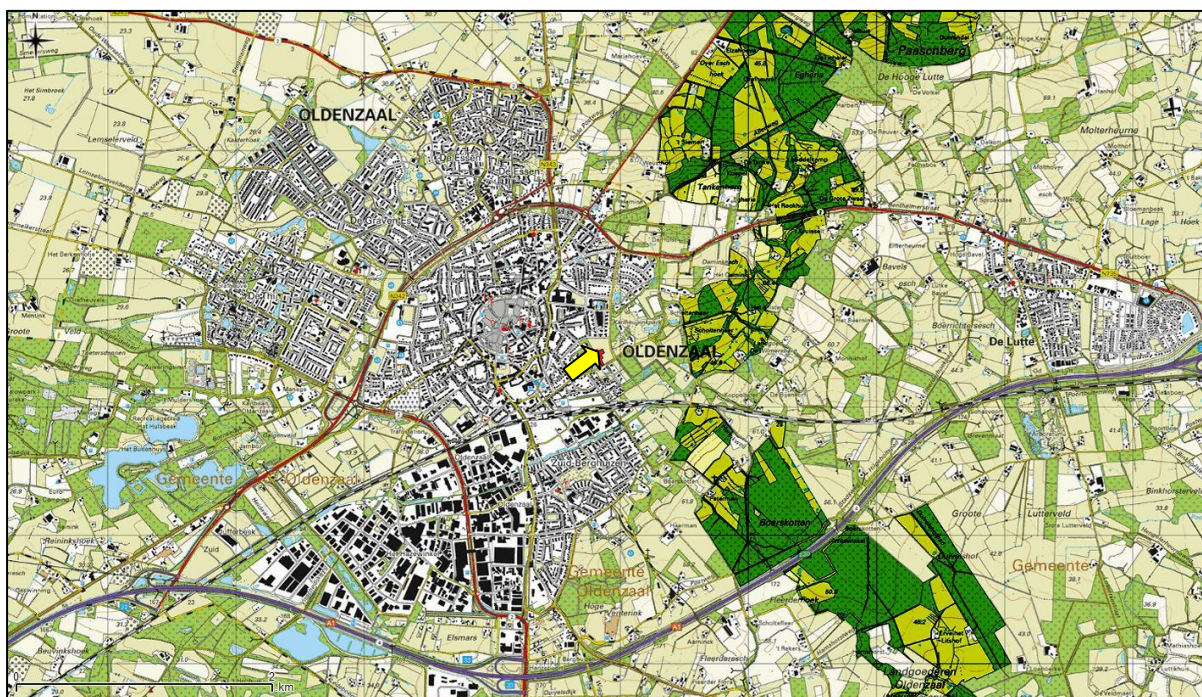
Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen (vaatplanten, ongewervelden en vissen) zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, landgoederen Oldenzaal, bevindt zich op circa 1 kilometer afstand oosten van de onderzoekslocatie (zie figuur 9).

Figuur 14. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000.

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect, zoals toenames van geluid, licht of depositie van stikstof. Externe effecten als gevolg van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden in combinatie met de aard van de plannen (sloop en vervangende woningbouw) niet te verwachten. Er is geen sprake van verkeersaantrekkende werking. Vervolgonderzoek in het kader van de Natuurbeschermingswet wordt niet noodzakelijk geacht.

7.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt echter wel in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied grenst aan de oostzijde van de onderzoekslocatie. Het betreft Landgoederen Oldenzaal. In figuur 4 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 15. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

Artikel 2.7.3 uit de omgevingsverordening van de provincie Overijssel (Provincie Overijssel 2017) stelt dat voor gebieden die naast NNN gelegen zijn geen beperkende bepalingen gelden vanwege de ligging. Externe werking hoeft in de provincie Overijssel niet te worden getoetst. Overtreding van verbodsbepalingen met betrekking tot Natuur Netwerk Nederland is op de onderzoekslocatie daarom niet aan de orde.

8 HOUTOPSTANDEN

In algemene zin is het mogelijk dat bij een voorgenomen ontwikkeling sprake is van het verloren gaan van houtopstanden die beschermd zijn conform artikel 4 van de Wet natuurbescherming. In een dergelijk geval kan er sprake zijn van een meldingsplicht en herplantplicht. In dit hoofdstuk wordt beschreven of bij de voorgenomen ontwikkeling mogelijk sprake is van een meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of vervolgstappen nodig zijn in kader van beschermde houtopstanden en of een ontheffingsaanvraag in het kader van de herplantplicht noodzakelijk is.

Op de locatie zijn geen houtopstanden aanwezig die vallen onder artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. De te vellen houtstanden zijn gelegen binnen de door de gemeente vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Hiervoor geldt geen meldingsplicht en herplantplicht in het kader van de Wet natuurbescherming.

9 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van de heer M. Spitholt een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de Haerstraat 127 en 129 te Oldenzaal.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen bestemmingsplanwijziging en sloop van bestaande bebouwing op de onderzoekslocatie.

Het onderzoek heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De initiatiefnemer is voornemens de twee woningen te slopen, de bouwkavels aan te passen en twee nieuwe woningen te realiseren. Hierbij zullen de fijnsparren, coniferen, takkenhopen en de meeste struiken verwijderd worden. De grote loofbomen zullen worden behouden. Bij de herinrichting zal ten noorden van de locatie van de oude woning een nieuwe houtwal geplaatst worden. Zie figuur 9 voor een concept inrichtingsplan van de onderzoekslocatie.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	Het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren.
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	ja	mogelijk	Te kappen bomen inspecteren op mogelijke nesten van sperwer en ransuil.
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek naar mogelijke verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen noodzakelijk.
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	nee	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	ja	nee	nee	Aandacht voor de zorgplicht en werken buiten de gevoelige periodes ten aanzien van de streng beschermde zoogdieren en behouden van geschikt leefgebied voor deze soorten na afloop van de werkzaamheden aan de hand van een ecologisch werkprotocol.
Amfibieën		ja	mogelijk	nee	nee	Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten.
Reptielen		minimaal (alleen hazelworm)	mogelijk	nee	nee	Zorgvuldig handelen ten aanzien van hazelworm.
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en dagvlinders		nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-
Gebiedsbescherming		Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000		1 km	nee	nee	nee	-
Natuurnetwerk Nederland		50m	nee	nee	nee	-
Houtopstanden		nvt	nvt	nvt	nvt	Houtopstanden vallen binnen de gemeentelijke grenzen van de bebouwde kom, er is geen meld- of herplantplicht ikv Wet natuurbescherming

Conclusie

Nader onderzoek naar eventuele verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen in de te slopen woningen is noodzakelijk. Verder is nader onderzoek gewenst naar het voorkomen van nesten van ransuil of sperwer in de te kappen bomen. Werken volgens een ecologisch werkprotocol is noodzakelijk vanwege de mogelijke aanwezigheid van streng beschermde diersoorten, waaronder eekhoorn, grote bosmuis en veldspitsmuis en hazelworm.

Aanbevelingen

- Takkenhopen en puin gefaseerd verwijderen en enkele 'overhoekjes' met enkele takkenhopen en stenen behouden op het terrein.
- Op het terrein zijn meerdere oude hulst struiken aanwezig, het is aan te bevelen om in ieder geval enkele oude exemplaren te behouden wegens de botanische waarde en de schuilmogelijkheden en voedselaanbod dat de soort geeft aan meerdere vogelsoorten.
- Gezien de hoeveelheid aan dichte vegetatie is het noodzakelijk om de zorgplicht goed in acht te nemen zodat onnodig doden en verwonden van dieren voorkomen kan worden, dit zal in een ecologisch werkprotocol beschreven worden.

Planning

De onzekerheid omtrent het voorkomen van vleermuizen, eekhoorn, ransuil en sperwer betekent dat de kap van de bomen en de sloop van de bebouwing uitgesteld zal moeten worden totdat duidelijk is of voor de werkzaamheden een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is. Met het verwijderen van de ruigtes en takkenhopen kan wel een start gemaakt worden, zolang dit plaatsvindt buiten periodes van vorst. Het vroege voorjaar (maart-april) is hiervoor de meest geschikte periode. Gefaseerd verwijderen voorkomt eveneens schade.

In de periode april tot en met oktober 2018 zullen aanvullende veldbezoeken plaats moeten vinden om uit te sluiten dat jaarrond beschermde waardes aanwezig zijn. Voor ransuil en sperwer zal eind mei uitsluitel zijn over aan- of afwezigheid. Voor vleermuizen zal dit pas in oktober 2018 zijn. Indien er vleermuizen aanwezig zijn zal hiervoor een ontheffing aangevraagd moeten worden, waarbij met een proceduredtijd van 20 weken gerekend moet worden.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Bijvoets 2017. Oldenzaal – Ambitiedocument nieuwbouw woningen Haerstraat CONCEPT versie 8 juni 2017.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (red.) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden / European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.

Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), uitvoerportaal; <https://ndff-ecogrid.nl>, zoekgebied Oldenzaal en landgoed Wilmersberg, periode 2007-2017

Provincie Overijssel 2017, Omgevingsverordening Overijssel 2017, http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Overijssel/CVDR602014/-CVDR602014_1.html

Algemene websites

www.floron.nl (soortgegevens planten)

www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)

www.rijksoverheid.nl (natuurwetgeving)

www.mijn.rvo.nl (natuurwetgeving)

www.rvo.nl (nationale natuurwetgeving en soortenstandaarden)

www.sovon.nl (soortgegevens vogels)

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten)

www.verspreidingsatlas.nl (verspreidingsgegevens NDFF)

www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)

www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

www.overijssel.nl (NNB en beschermde gebieden in Overijssel)

www.overijssel.nl/thema's/natuur/groenloket

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
a)	dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
b)	indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c)	voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrondbout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofoever, gestreepte waterroofoever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihals, duimpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilverreiger, havik, heggenmus, hop, huiswaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmstij, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilverreiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekelzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijftjaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wiewa, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	---

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttorten of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhert, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	Dagvlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, komavvlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegel-dikkopje, veenbesblauwtje, veenbosparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekliede ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorchis, dregs, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszanger, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruiptijm, lange zonnedauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboomje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: - Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; - Houtopstanden op erven of in tuinen; - Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; - Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; - Kweekgoed; - Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; - het dunnen van een houtopstand; - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: - ten minste eens per tien jaar worden geoogst; - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	1. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. 3. Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

